

Den jyske Hest har formaaet at klare sig selv, og det er vel værd at understrege, at de Fremskridt, der er sket, i Virkeligheden er en Borgen for, at gøres saavel Udvalg som Pleje stadig bedre, vil Fremgangen kunne fortsættes, thi til Dato har der ikke vist sig Tegn til Degeneration.

Den anden Part, der skal rettes Tak til, er den trofaste, jydsk Opdrætter, der forstod, hvad den jyske Hest var værd, det Ansvar han havde for den, og var klar over det Afhængighedsforhold, de to stod i til hinanden, og derfor stadig øgede sin Indsats og saa Resultater deraf.

Den, der som jeg har tjent to saadanne Herrer, maa føle sig lykkelig herfor ved dette Arbejdes Afslutning, og dobbelt lykkelig, fordi det faldt i en dansk Husbonds Tjeneste.

---

## Litteratur.

---

Beretning om systematiske Undersøgelser af Lucernemarker i Jylland 1943—45, ved *Hj. Møller Nielsen*.

### Lucernen.

Udgivet af Foreningen af jyske Landbofor-  
eningers Græsmarkssektion, Skanderborg. 126 Si-  
der. Pris 1,50 Kr. + Porto.

Visse Dyrkningsbetingelser har længe været anerkendt som afgørende for Lucernens gode Trivsel: Jordens tilstrækkelige Kalkningstilstand, dens Afvanding, dens Gødningskraft, herunder især Kaligødskning og evt. Tilførsel af Bor, samt Frøets Podning med Knoldbakterier. Desuden Sortens tilstrækkelige Haardførhed, Udlæg i ren Jord, dertil en Dæksæd, der ikke er for tæt og kraftig eller for sildig, samt visse Hensyn til Brugen og til Slættiderne.

Trods Kendskabet til disse Forhold har Lucernens Dyrkning mange Steder været præget af Usikkerhed, og en grundigere Udredning af en Række Vækstbetingelser har af mange været følt som et Savn, ikke mindst i Jylland.

Dette Savn er nu i væsentlig Grad afhjulpet ved Beretningerne om systematiske Undersøgelser af Lucernemarker, først paa Lolland-Falster i 1941—44 (*Holme Hansen, Stapel og Steenbjerg*), og nu ved den foreliggende Beretning om omfattende Undersøgelser i Jylland. Disse er udført af *Hj. Møller Nielsen* paa Græsmarkssektionens Initiativ, med betydelige Tilskud fra flere Sider, med Hjælp og Velvilje fra de jyske Planteavlskonsulenter, fra de mange Lucernedyrkere, fra Lærere ved Landbohøjskolen, og med Støtte fra Statens Planteavlslaboratorium og fra Det kgl. danske Landhusholdningsselskab.

Undersøgelserne er overvejende baseret paa et indsamlet statistisk Materiale, i nogen Udstrækning ogsaa paa Markforsøg. Ialt blev 1347 Marker paa 901 Ejendomme besigtiget i 1943 og 44, deraf over Halvdelen i begge Aar og enkelte flere Gange. Ved Marksynet blev der givet flere Karakterer for Lucernens Bestand og een for Ukrudtsbestand, gjort forskellige Iagttagelser paa Stedet, og indhentet Oplysninger om de Forhold, der kunde tænkes at være af Betydning for Væksten. Der blev i stor Udstrækning udtaget Jordprøver til Bestemmelse af Reaktionstal, Fosforsyretal, Kaliumtal og Mangantal (hhv. 1837, 1081, 1081, 920) i 3 forskellige Dybder, nemlig 0—20, 20—40 og 75—95 cm (den sidste kun til Rt.). I en Del Marker udtoges desuden Dobbeltprøver i god og daarlig Bestand (Pletter), nemlig hvor reaktions- eller ernæringsmæssige Forhold formodedes at spille ind.

De undersøgte Marker omfatter godt en Trediedel af Jyllands Lucerneareal, og de er spredte over samtlige jyske Amter.

Resultaterne er mange og værdifulde, som det maatte forventes af et saa stort anlagt og velgennemført Undersøgelsesarbejde.

Vor hidtidige Opfattelse af Lucernens Vækstbetingelser er paa adskillige Punkter blevet bekræftet, suppleret og talmæssigt underbygget, og der er Fingerpeg om, hvor der bør sættes ind med fortsatte Undersøgelser eller Udbytteforsøg.

Af særskilt Interesse er, at Beretningen som Helhed belyser den anvendte statistiske Metodes Værdi i Udforskningen

af Planteavlsproblemer, selv om den gamle Regel om Statistikkens og Gennemsnitstallenes Begrænsning i en Analyse af biologiske Problemer atter bekræftes.

Reaktionsproblemer indtager selvsagt en fremskudt Plads i Arbejdet. Betydningen af Jordens Reaktion i forskellig Dybde er behandlet indgaaende. Det samlede Materiale viser en stærk positiv Korrelation, en Sammenhæng mellem Reaktionstallene i Pløjelaget og Undergrunden, saaledes at man i de fleste Tilfælde vil kunne regne med, at høj Reaktion i Pløjelaget følges af høj Reaktion nedenunder. Forf. slutter heraf, at det ved høj Reaktion i Pløjelaget er tilstrækkeligt at foretage en Undersøgelse i dette. Den forsigtige Vejleder, der skal „stille Diagnosen for den enkelte Patient“ — tage Stilling for eller imod et givet Areal's Egnethed til Lucerneudlæg — vil sikkert tage flere Forhold med i Betragtning og søge Oplysning om Tidspunkt for sidste Opkalkning, evt. om Nedbringningsmaaden, om Reaktion forud for denne, om Resultater fra tidligere Udlæg, og vil derefter muligvis tilraade Prøveudtagning i Undergrunden.

Er Reaktionen i Pløjelaget gunstig, eller dog nogenlunde, medens den findes lav (Rt. under 6,5) i Laget nedenunder, giver Tallene ganske vist den Trøst, at Nedgangen i Vækst ikke synes katastrofal. Den er imidlertid betydende, og det maa forekomme ønskeligt, dels at faa Udbyttetetal herfor, og dels at faa belyst Varigheden inden for denne Kategori af Marker, der netop vil øges stærkt, naar der bliver Tale om Anlæg af Lucernemark, hvor der ikke tidligere har været Lucerne.

Selv om vort Klima — med dets i Reglen rigelige Nedbør i Vinterhalvaaret og den hyppige Vekslen mellem Frost og Tø — ikke byder Lucernen de bedste Betingelser, og Udvintringen sikkert — som Forf. viser — har betydet mere end almindelig antaget, kommer Forf. dog til det opmuntrende Hovedresultat, at *„Lucernedyrkingen nu ved Anvendelse af de mere haardføre Stammer og ved Benyttelse af de rigtige Dyrkningsmetoder synes at kunne stabiliseres i store Dele af Landet.“* Den afgørende Betydning, der her tillægges Frøets Stam-

meegenskaber, har Lucernedyrkerne netop i de senere Aar faaet understreget paa en yderst ubehagelig og kostbar Maade ved den beklagelige Indførsel og Benyttelse af betydelige Mængder af italiensk Frø, sikkert nu til stor Skade for Sagens Fremgang.

Vedrørende Benyttelsen af de rigtige Dyrkningsmetoder yder netop den foreliggende lille Bog en fortrinlig Vejledning. De systematiske Undersøgelser i Jylland vil bidrage meget til, at der herefter kan vejledes med større Sikkerhed. Hele Materialet er bearbejdet og forelagt i 43 Tabeller og i en Tekst, hvori Resultaterne og de ældre Erfaringer er suppleret med en Rigdom af Iagttagelser og indhøstede Erfaringer fra Undersøgelsesarbejdet i Marken.

Bogen er dog mere end en Beretning. Den indledes med nogle Afsnit om Lucernens Botanik og Slægtskabsforhold, om Dyrkningens Historie, og om dens Betydning her i Landet, med Kort over Udbredelsen i Jylland. Foruden Jordbunds- og Gødskningsforhold behandler Forf. indgaaende Lucernemarkens Anlæg, Pleje og Benyttelse. Der er ogsaa et Afsnit om Sygdomme, derunder Lucerneaalens Angreb og Udbredelsen i Jylland. Ialt 11 Hovedafsnit, 126 Sider.

Under de respektive Afsnit refereres adskillige tidligere Forskningsresultater (overvejende amerikanske) og sammenholdes med danske Forsøg og Erfaringer. Til Støtte for et nærmere Studium findes en omfattende Litteraturfortegnelse.

Denne indgaaende Behandling af Emnet har givet Bogen Karakter af en Haandbog i Lucernedyrkning. Og da det er den bedste samlede Fremstilling, der er fremkommet siden *J. H. Sylvest* udsendte sin Lucernebog (Rudkøbing 1923), vil den blive læst og benyttet i alle lucerneinteresserede Kredse.

V. Heeser Nielsen.